

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/1024 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**от 20 юни 2019 година****относно отворените данни и повторното използване на информацията от общественния сектор****(преработен текст)**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

след консултация с Комитета на регионите,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Директива 2003/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾ е била съществено изменяна. Тъй като трябва да се извършат допълнителни изменения и с оглед постигане на яснота посочената директива следва да бъде преработена.
- (2) В съответствие с член 13 от Директива 2003/98/ЕО и пет години след приемането на Директива 2013/37/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾, с която се изменя Директива 2003/98/ЕО, Комисията, след консултация със съответните заинтересовани страни, оцени и прегледа функционирането на Директива 2003/98/ЕО в рамките на Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка.
- (3) След консултация със заинтересованите страни и в светлината на резултата от оценката на въздействието Комисията смята, че е необходимо да се предприеме действие на равнището на Съюза с цел да се преодолеят оставащите и новите препятствия пред широкото повторно използване на информацията от общественния сектор и финансираната с публични средства информация в целия Съюз, с цел да се актуализира законодателната рамка с оглед на напредъка на цифровите технологии и с цел по-нататъшното стимулиране на цифровите иновации, най-вече по отношение на изкуствения интелект.
- (4) Съществените изменения, въведени в правния текст с цел да се използва целият потенциал на информацията от общественния сектор в полза на европейската икономика и общество, следва да са съсредоточени върху следните области: предоставянето на достъп в реално време до динамични данни посредством подходящи технически средства, повишаването на предлагането на ценни данни от общественния сектор за повторно използване, в това число и от публичните предприятия, организацията, осъществяващи научноизследователска дейност, и организациите, финансиращи подобна дейност, справянето с появата на нови форми на изключителни договорености, използването на изключения от принципа на налагане на такси в рамките на пределните разходи, и връзката между настоящата директива и някои свързани правни инструменти, включително Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾ и директиви 96/9/ЕО ⁽⁶⁾, 2003/4/ЕО ⁽⁷⁾ и 2007/2/ЕО ⁽⁸⁾ на Европейския парламент и на Съвета.

⁽¹⁾ ОВ С 62, 15.2.2019 г., стр. 238.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент 4 април 2019 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 6 юни 2019 г.

⁽³⁾ Директива 2003/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 ноември 2003 г. относно повторната употреба на информацията в общественния сектор (ОВ L 345, 31.12.2003 г., стр. 90).

⁽⁴⁾ Директива 2013/37/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за изменение на Директива 2003/98/ЕО относно повторната употреба на информацията в общественния сектор (ОВ L 175, 27.6.2013 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

⁽⁶⁾ Директива 96/9/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 1996 г. за правна закрила на базите данни (ОВ L 77, 27.3.1996 г., стр. 20).

⁽⁷⁾ Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 г. относно общественния достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета (ОВ L 41, 14.2.2003 г., стр. 26).

⁽⁸⁾ Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2007 г. за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE) (ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1).

- (5) Достъпът до информация е основно право. Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-долу „Хартата“) предвижда, че всеки има право на свобода на изразяването на мнения, което включва свободата да отстоява своето мнение, да получава и да разпространява информация и идеи без намеса на публичните власти и независимо от границите.
- (6) В член 8 от Хартата се гарантира правото на защита на личните данни и се предвижда, че тези данни трябва да бъдат обработвани добросъвестно, за точно определени цели, въз основа на съгласието на заинтересованото лице или по силата на друго предвидено от закона легитимно основание и подлежат на контрол от независим орган.
- (7) Договорът за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) предвижда създаването на вътрешен пазар и система, гарантиращи, че конкуренцията на вътрешния пазар няма да бъде нарушена. Хармонизирането на правилата и практиките в държавите членки, свързани с използването на информацията от обществения сектор, допринася за постигането на тези цели.
- (8) Общественият сектор в държавите членки събира, произвежда, възпроизвежда и разпространява широка гама информация в много области като например социалната, политическата, икономическата, правната, географската, екологичната, метеорологичната, сеизмичната, както и в сферите на туризма, бизнеса, патентите и образованието. Документите, създадени от органите на изпълнителната, законодателната или съдебната власт в обществения сектор, представляват огромен, разнообразен и ценен фонд от ресурси, който може да бъде от полза за обществото. Предоставянето на тази информация, която включва динамични данни, в широко използван електронен формат, позволява на гражданите и юридическите лица да намерят нови начини за използването на тези данни и създаването на нови иновативни продукти и услуги. Държавите членки и органите от обществения сектор могат да се възползват и да получават подходяща финансова подкрепа от съответните фондове и програми на Съюза, като се гарантира широкото използване на цифровите технологии или цифровото преобразуване на публичните администрации и публичните услуги, в усилията им да предоставят лесен достъп до данните за повторно използване.
- (9) Информацията от обществения сектор представлява изключителен източник на данни, които могат да допринесат за подобряването на вътрешния пазар и за разработването на нови приложения за потребителите и юридическите лица. Интелигентното използване на данните, включително обработването им чрез приложения в областта на изкуствения интелект, може да окаже въздействие, което да доведе до преобразуването на всички сектори на икономиката.
- (10) Директива 2003/98/ЕО установи набор от минимален брой правила, уреждащи повторното използване и практическите механизми за улесняване на повторното използване на съществуващи документи, притежавани от органите от обществения сектор в държавите членки, в това число от органи на изпълнителната, законодателната и съдебната власт. От приемането на първия набор правила за повторно използване на информация от обществения сектор количеството данни в света, включително данните от обществения сектор, се е увеличило експоненциално, като се генерират и събират нови видове данни. Същевременно сме свидетели на непрекъсната еволюция в областта на технологиите за анализ, използване и обработка на данни, като машинното обучение, изкуствения интелект и интернет на нещата. Тази динамична технологична еволюция прави възможно създаването на нови услуги и приложения, които са основават върху използването, обобщаването или комбинирането на данни. Правилата, първоначално приети през 2003 г. и изменени през 2013 г., вече не съответстват на бързите промени, в резултат на което съществува риск да бъдат пропуснати икономическите и социалните възможности, предлагани от повторното използване на данни от обществения сектор.
- (11) Еволюцията, водеща към развитието на основано на данни общество, където се използват данни от различни области и дейности, се отразява върху живота на всички граждани на Съюза, като наред с другото им дава възможност да се сдобият с нови пътища за достъп и получаване на знания.
- (12) Цифровото съдържание играе важна роля в тази еволюция. Произвеждането на съдържание доведе до нарастване на бързото създаване на работни места през последните години и това е процес, който продължава. Повечето от тези работни места се създават от новаторски стартиращи предприятия и малки и средни предприятия (МСП).
- (13) Една от главните цели на изграждането на вътрешен пазар е създаването на условия, водещи към развитието на услуги и продукти в рамките на целия Съюз и на територията на държавите членки. Информацията от обществения сектор или информацията, която се събира, създава, възпроизвежда и разпространява в рамките на изпълнението на обществени функции или услуга от обществен интерес, представлява важен изходен материал за

продуктите и услугите с цифрово съдържание и ще се превърне в още по-важен източник на съдържание с развитието на модерни цифрови технологии, като изкуствения интелект, споделените регистрови технологии (DLTs) и интернет на нещата. Широкото трансгранично географско покритие също ще бъде от основно значение в този контекст. Очаква се по-големият брой възможности за повторно използване на такава информация, наред с другото, да позволи на всички дружества на Съюза, включително микропредприятията и МСП, както и на гражданското общество, да използват нейния потенциал и да допринасят за икономическото развитие и създаването и защитата на висококачествени работни места, по-специално в полза на местните общности, както и за важните обществени цели като отчетността и прозрачността.

- (14) Създаването на условия за повторно използване на документи, притежавани от орган от общественния сектор, създава добавена стойност в полза на повторните ползватели, крайните ползватели и обществото като цяло, а в много случаи и за самия орган от общественния сектор, като насърчава прозрачността и отчетността и осигурява обратна връзка с повторните ползватели и крайните ползватели, която позволява на съответния орган от общественния сектор да подобрява качеството на събираната информация и да изпълнява своите функции.
- (15) Съществуват значителни разлики в правилата и практиката в държавите членки по отношение на използването на информационните ресурси от общественния сектор, които представляват бариери пред разгръщането на пълния икономически потенциал на този ключов документен ресурс. Фактът, че практиката на органите от общественния сектор при използване на информацията от общественния сектор продължава да варира в различните държави членки следва да се вземе предвид. Във връзка с това следва да се цели минимално хармонизиране на националните правила и практики при повторното използване на документи от общественния сектор, когато разликите в националната уредба и практика или липсата на яснота се превръщат в препятствие пред безпроблемното функциониране на вътрешния пазар и нормалното развитие на информационното общество в Съюза.
- (16) Концептуално под „отворени данни“ се разбира най-общо данните в отворен формат, които могат да се използват свободно, повторно и да се споделят от всеки за всякакви цели. Политиките за отворени данни, които насърчават широкото наличие и повторното използване на информация от общественния сектор за частни или търговски цели с минимални или никакви правни, технически или финансови ограничения, и които поощряват разпространението на информация не само за икономическите оператори, но предимно за обществеността, могат да играят важна роля за насърчаването на социалното участие, както и за поставянето на начало и поощряването на разработката на нови услуги, основани на новаторски начини за комбиниране и използване на такава информация. Поради това държавите членки се поощряват да насърчават създаването на данни, основано на принципа „отворени по замисъл и по подразбиране“, по отношение на всички документи, попадащи в обхвата на настоящата директива. В същото време държавите членки следва да гарантират постоянно ниво на защита на целите от обществен интерес, като обществената сигурност, включително когато става въпрос за чувствителна информация, свързана със защитата на критичните инфраструктури. Те следва също да гарантират защитата на личните данни, включително когато информацията в отделен набор от данни не представлява риск за идентифицирането или посочването на физическо лице, но когато тази информация е в съчетание с друга налична информация, тя би могла да доведе до подобен риск.
- (17) Освен това без минимално хармонизиране на равнището на Съюза законодателната дейност на национално равнище, която вече е започнала в редица държави членки с цел да се даде отговор на технологичните предизвикателства, може да доведе дори до по-значително разминаване. Въздействието на такова разминаване и неясноти в законодателствата ще става все по-значимо с по-нататъшното развитие на информационното общество, което вече силно е увеличило трансграничното използване на информацията.
- (18) Държавите членки са изготвили политики относно повторното използване съгласно Директива 2003/98/ЕО и някои от тях възприемат амбициозни подходи във връзка с отворените данни, за да направят повторното използване на достъпни данни от общественния сектор по-лесно за гражданите и юридическите лица над минималното ниво, определено в същата директива. Съществува риск различните правила в държавите членки да представляват пречка за трансграничното предлагане на продукти и услуги и да не позволяват сравними публични набори от данни да се използват повторно за основани на тях приложения в целия Съюз. Затова е необходима поне минимална хармонизация, за да се определи кои публични данни могат да подлежат на повторно използване на вътрешния информационен пазар, която да е в съответствие със и да не засяга съответните режими на достъп, както общи, така и секторни, като режима, определен с Директива 2003/4/ЕО. Разпоредбите на правото на Съюза и националното право, които надхвърлят тези минимални изисквания, по-специално в случаите на секторното право, следва да продължат да се прилагат. Примерите за разпоредби, които надхвърлят минималното равнище на хармонизация съгласно настоящата директива, включват по-ниски от предвидените в настоящата директива прагове стойности за позволените такси за повторно използване или условия за лицензиране, които са по-малко ограничителни, отколкото посочените в настоящата директива. По-специално, настоящата директива не засяга разпоредбите, които надхвърлят минималното равнище на хармонизация, определено в настоящата директива, както е посочено в делегираните регламенти на Комисията, приети по силата на Директива 2010/40/ЕС на Европейския парламент и Съвета ⁽⁹⁾.

⁽⁹⁾ Директива 2010/40/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2010 г. относно рамката за внедряване на интелигентните транспортни системи в областта на автомобилния транспорт и за интерфейси с останалите видове транспорт (ОВ L 207, 6.8.2010 г., стр. 1).

- (19) Освен това държавите членки се насърчават да надхвърлят минималните изисквания, определени в настоящата директива, като прилагат нейните изисквания по отношение на документи, притежавани от публични предприятия, свързани с дейности, за които съгласно член 34 от Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁰⁾ е установено, че са пряко изложени на конкуренция. Освен това държавите членки могат също така да решат да прилагат изискванията на настоящата директива по отношение на частни предприятия, по-специално такива, които предоставят услуги от обществен интерес.
- (20) Необходима е обща рамка за условията, уреждащи повторното използване на документите от обществения сектор, за да се гарантират справедливи, пропорционални и недискриминационни условия за повторното използване на такава информация. Органите от обществения сектор събират, произвеждат, възпроизвеждат и разпространяват документи с цел изпълнение на обществените си функции. Публичните предприятия събират, произвеждат, възпроизвеждат и разпространяват документи с цел да предоставят услуги от обществен интерес. Използването на такива документи за други цели представлява повторно използване. Политиките на държавите членки могат да отидат по-далеч от минималните стандарти, установени в настоящата директива, като по този начин създават възможности за по-широко повторно използване. При транспонирането на настоящата директива държавите членки могат да използват термини, различни от „документ“, при условие че се запазва пълният обхват на понятието „документ“, съгласно посоченото в настоящата директива.
- (21) Настоящата директива следва да се прилага за документи, чието предоставяне е включено в обществените функции на съответните органи от обществения сектор съгласно определеното в закона или други задължителни правила на държавите членки. При липсата на такива правила обществените функции следва да се определят в съответствие с общата административна практика на държавите членки, при условие че обхватът на обществените функции е прозрачен и подлежи на преразглеждане. Обществените функции може да бъдат формулирани общо или според конкретния случай за отделни органи от обществения сектор.
- (22) Настоящата директива следва да се прилага по отношение на документи, за които е даден достъп за повторно използване в случаите, когато органите от обществения сектор предоставят лицензи, продават, разпространяват, обменят или предоставят информация. За да се избегнат припокриващите се субсидии, повторното използване следва да включва по-нататъшното използване на документи в рамките на самата организация за дейности, попадащи извън обхвата на нейните обществените функции. Дейностите, попадащи извън обществените функции, обикновено включват предоставяне на документи, които се произвеждат, и които се продават изключително на търговски начала и то в условията на конкуренция с други документи на пазара.
- (23) Настоящата директива не ограничава и не възпрепятства изпълнението на законоустановените функции на публичните органи на властта и на други органи от обществения сектор. В настоящата директива се определя задължение за държавите членки да направят всички съществуващи документи повторно използвани, освен ако достъпът е ограничен или изключен съгласно националните правила за достъп до документи или при спазване на другите изключения, предвидени в настоящата директива. Настоящата директива се основава на съществуващите режими за достъп в държавите членки и не променя националните правила за достъп до документи. Директивата не се прилага спрямо случаите, в които граждани или юридически лица имат право, съгласно съответния режим за достъп, да получат даден документ само ако могат да докажат конкретен интерес. На равнището на Съюза член 41 относно правото на добра администрация и член 42 относно правото на достъп до документи от Хартата признават правото на всеки гражданин на Съюза, както и на всяко физическо и юридическо лице, което пребивава в държава членка или има там седалище, да има достъп до документите на Европейския парламент, Съвета и Комисията. Органите от обществения сектор следва да се насърчават да предоставят за повторно използване всякакви притежавани от тях документи. Органите от обществения сектор следва да популяризират и насърчават повторното използване на документите, включително официалните текстове със законодателен и административен характер, в онези случаи, при които органът от обществения сектор има правото да разрешава тяхното повторно използване.
- (24) Държавите членки често поверяват предоставянето на услуги от обществен интерес на субекти извън обществения сектор, като обаче поддържат висока степен на контрол върху подобни субекти. Същевременно Директива 2003/98/ЕО се прилага само към документи, притежавани от органи от обществения сектор, докато публичните предприятия са изключени от нейното приложно поле. Това води до незадоволителна наличност за повторно използване на документи, изготвени при изпълнение на услуги от обществен интерес в редица области, по-специално в сектора на комуналните услуги. Това също така значително намалява потенциала за създаване на трансгранични услуги, имащи за основа документи, притежавани от публичните предприятия, които предоставят услуги от обществен интерес.
- (25) Поради това Директива 2003/98/ЕО следва да се измени с цел да се гарантира, че тя може да се прилага по отношение на повторното използване на съществуващи документи, изготвени при изпълнение на услуги от обществен интерес от публични предприятия, извършващи една от дейностите, посочени в членове 8—14 от Директива 2014/25/ЕС, както и от публичните предприятия, извършващи дейност като оператор на обществени

⁽¹⁰⁾ Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243).

услуги съгласно член 2 от Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾, публичните предприятия, които извършват дейност като въздушни превозвачи, изпълняващи задължения за предоставяне на обществена услуга в съответствие с член 16 от Регламент (ЕО) № 1008/2008 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, и публичните предприятия, развиващи дейност като корабособственици от Общността, изпълняващи задължения за предоставяне на обществена услуга в съответствие с член 4 от Регламент (ЕИО) № 3577/92 на Съвета ⁽³⁾.

- (26) Настоящата директива не съдържа общо задължение за разрешаване на повторното използване на документите, изготвени от публични предприятия. Решението дали да се даде или не разрешение за повторно използване следва да зависи от засегнатото публично предприятие, с изключение на случаите, в които се изисква друго съгласно настоящата директива или съгласно правото на Съюза или националното право. Само след като дадено публично предприятие е предоставило даден документ за повторно използване, то следва да спазва съответните задължения, посочени в глави III и IV от настоящата директива, по-специално що се отнася до форматите, налагането на такси, прозрачността, лицензите, недискриминацията и забраната за изключителни договорености. От друга страна, публичните предприятия не следва да са длъжни да се съобразяват с изискванията, посочени в глава II, например правилата, които се прилагат по отношение на обработването на заявленията. Когато се позволява повторно използване на документи, следва да се отделя специално внимание на чувствителната информация, свързана със защитата на критичните инфраструктури съгласно определението в Директива 2008/114/ЕО ⁽⁴⁾ на Съвета и на основните услуги по смисъла на Директива (ЕС) 2016/1148 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾.
- (27) Обемът на генерираните научноизследователски данни нараства експоненциално, като самите данни имат потенциал да бъдат повторно използвани и извън научната общност. За да се посрещат нарастващите обществени предизвикателства по ефикасен и цялостен начин, понастоящем е изключително важно и спешно да има достъп до данни от различни източници, сектори и дисциплини, като те трябва да могат да се комбинират и използват повторно. Научноизследователските данни включват статистически данни, резултати от опити, измервания, теренни наблюдения, резултати от проучвания, записи от разговори и изображения. Те включват също метаданни, спецификации и други цифрови обекти. Научноизследователските данни са различни от научните статии, в които се оповестяват и коментират научни резултати, получени от научноизследователска дейност. В продължение на много години отворената наличност и повторна използваемост на данни от научни изследвания, получили публично финансиране, бяха предмет на специални политически инициативи. Под свободен достъп се разбира практиката да се предоставя онлайн достъп до резултати от научни изследвания безплатно за крайния ползвател и без ограничения за използването и повторното използване, извън възможността да се изисква посочване на автора. Политиките за свободен достъп имат по-специално за цел да предоставят на изследователите и на широката общественост достъп до научноизследователски данни на възможно най-ранен етап от процеса на разпространение и да улеснят тяхното използване и повторно използване. Свободният достъп спомага за повишаването на качеството, намалява необходимостта от ненужно дублиране на изследванията, ускорява научния прогрес, помага в борбата срещу измамите в научната област и като цяло може да способства за икономическия растеж и иновациите. Наред със свободния достъп се полагат похвални усилия за това планирането на управлението на данните да стане стандартна научна практика и за подпомагане на разпространението на научноизследователски данни, които са лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими и годни за повторно използване (наричан по-долу „принципа FAIR“).
- (28) Поради обяснените по-горе причини е подходящо да се установи задължение за държавите членки да приемат политика на свободен достъп по отношение на данни от научни изследвания, ползвали публично финансиране, и да гарантират, че тези политики се изпълняват от всички организации, които осъществяват научни изследвания, и от всички организации, които финансират научни изследвания. Организацията, осъществяваща научни изследвания, и организацията, финансираща научни изследвания, също могат да бъдат организирани като органи от обществеността или публични предприятия. Настоящата директива се прилага по отношение на такива хибридни организации и на техните научноизследователски данни само в качеството им на организации, осъществяващи научни изследвания. Политиките за свободен достъп обикновено дават възможност за редица изключения от даването на свободен достъп до резултатите от изследванията. В препоръка на Комисията от 25 април 2018 г. относно достъпа до научна информация и нейното съхранение наред с другото се описват съответните елементи на политиките за свободен достъп. В допълнение условията, при които определени научноизследователски данни могат да бъдат използвани повторно, следва да бъдат подобрени. Поради тази причина някои задължения, произтичащи от настоящата директива, следва да обхванат и научноизследователски данни, получени в резултат от научноизследователска дейност, субсидирана с публични средства или съфинансирана от публични и частни субекти. Съгласно националните политики за свободен достъп, финансираните с

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 1191/69 и (ЕИО) № 1107/70 на Съвета (ОВ L 315, 3.12.2007 г., стр. 1).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1008/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 24 септември 2008 г. относно общите правила за извършване на въздухоплавателни услуги в Общността (ОВ L 293, 31.10.2008 г., стр. 3).

⁽³⁾ Регламент (ЕИО) № 3577/92 на Съвета от 7 декември 1992 г. относно прилагането на принципа за свободно предоставяне на услуги в областта на морския превоз в рамките на държавите-членки (морски каботаж) (ОВ L 364, 12.12.1992 г., стр. 7).

⁽⁴⁾ Директива 2008/114/ЕО на Съвета от 8 декември 2008 г. относно установяването и означаването на европейски критични инфраструктури и оценката на необходимостта от подобряване на тяхната защита (ОВ L 345, 23.12.2008 г., стр. 75).

⁽⁵⁾ Директива (ЕС) 2016/1148 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 г. относно мерки за високо общо ниво на сигурност на мрежите и информационните системи в Съюза (ОВ L 194, 19.7.2016 г., стр. 1).

публични средства научноизследователски данни следва да бъдат отворени по подразбиране. В този контекст обаче следва да бъдат надлежно взети предвид опасенията във връзка с неприкосновеността на личния живот, защитата на личните данни, поверителността, националната сигурност, законните търговски интереси, като търговската тайна, както и във връзка с правата върху интелектуалната собственост на трети страни, в съответствие с принципа „отворени по възможност, ограничени по необходимост“. Освен това научноизследователските данни, които са изключени от достъп поради съображения, свързани с националната сигурност, отбраната или обществената сигурност, не следва да попадат в обхвата на настоящата директива. За да се избегне административната тежест, проистичащите от настоящата директива задължения следва да се прилагат само по отношение на данни от научни изследвания, които вече са направени публично достояние от изследователите, организациите, осъществяващи научни изследвания, или организациите, финансиращи научни изследвания, чрез институционален или тематичен регистър и не следва да налагат допълнителни разходи за набавянето на наборите от данни или да изискват допълнителна обработка на данни. Държавите членки могат да разширят прилагането на настоящата директива, така че да обхванат научноизследователските данни, които са направени публично достояние посредством други инфраструктури за данни, различни от регистри, чрез публикации със свободен достъп, като например файл, приложен към статия, материал с данни или материал в списание за данни. Документите, различни от научноизследователски данни, следва да продължат да бъдат изключени от обхвата на настоящата директива.

- (29) Определението за „орган от обществен сектор“ се основава на определението в член 2, параграф 1, точка 1 от Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁶⁾. Определението за „публичнопублична организация“, установено в посочената директива и определението за „публично предприятие“, установено в Директива 2014/25/ЕС, следва да се прилагат към настоящата директива.
- (30) Настоящата директива установява определението на термина „документ“ и това определение следва да включва всяка една част на даден документ. Терминът „документ“ следва да покрива всякакъв вид отразяване на действия, факти или информация – както и всяка съвкупност от такива действия, факти или информация – независимо от носителя на същите (хартиен или в електронна форма или като звукозапис, видеозапис или аудио-визуален запис). Определението на „документ“ не е предвидено да включва компютърните програми. Държавите членки могат да разширят прилагането на настоящата директива, така че да обхваща компютърните програми.
- (31) Органите от обществен сектор предоставят все повече документи за повторно използване проактивно, като осигуряват намирането им онлайн и действителната наличност на документите и свързаните с тях метаданни в отворен формат, които могат да бъдат машинночетими и гарантират оперативната съвместимост, повторното използване и достъпността. Документите следва да се предоставят за повторно използване също и след искане от страна на потребител. В тези случаи срокът за отговор на заявка за повторно използване следва да бъде разумен и да отговаря на еквивалентен срок за заявки за достъп до документа съгласно съответните режими на достъп. Публичните предприятия, учебните заведения, организациите, осъществяващи научни изследвания, и организациите, финансиращи научни изследвания, следва обаче да са освободени от това изискване. Разумните срокове в целия Съюз ще стимулират създаването на нови агрегирани информационни продукти и услуги на равнището на целия Съюз. Това е от особено значение за динамичните данни (включително данни за околната среда, трафика, спътникови данни, метеорологични данни и сензорно генерирани данни), икономическата стойност на които зависи от непосредствената наличност на информацията, както и от редовното ѝ актуализиране. Поради това динамичните данни следва да бъдат предоставяни непосредствено след придобиването им, или в случай на ръчно актуализиране – веднага след промяната на набора от данни, посредством приложно-програмен интерфейс (API), така че да се улесни развитието на приложения за интернет, а също и на мобилни и облачни приложения въз основа на такива данни. Когато това не е възможно поради технически или финансови ограничения, органите от обществен сектор следва да предоставят документите за достъп в срок, който да позволява използването на техния пълнен икономически потенциал. Следва да се вземат конкретни мерки, за да се премахнат съответните технически и финансови ограничения. Ако се използва лиценз, своевременното предоставяне на документите може да бъде част от условията на лиценза. Когато проверката на данни е от основно значение по основателни причини, свързани с обществен интерес, по-специално с общественото здраве и безопасност, динамичните данни следва да се предоставят незабавно след проверката. Подобна проверка от основно значение следва да не засяга честотата на актуализирането.
- (32) За да се получи достъп до данните, предоставени за повторно използване по силата на настоящата директива, е полезно да се осигури достъп до динамични данни посредством добре разработени API. API е набор от функции, процедури, определения и протоколи за междумашинна комуникация и безпрепятствен обмен на данни. За API следва да бъде осигурена ясна техническа документация, която да е изчерпателна и налична онлайн. Когато е възможно, следва да се използват отворени API. Следва да се прилагат признати в Съюза или международно признати стандартни протоколи, а когато е приложимо, следва да се използват международни стандарти за наборите от данни. API могат да бъдат с различни равнища на сложност и могат да представляват обикновена връзка към база данни за извличане на специфични набори от данни, уеб интерфейс, или по-сложни конфигурации. Повторното използване и споделянето на данни с помощта на подходящо използвани приложно-програмен интерфейс носи цялостна полза, тъй като помага на разработчиците и стартиращите предприятия да създават нови услуги и продукти. То е и основна съставка на създаването на значими екосистеми около активите от данни, които често пъти са неизползвани. Създаването и използването на API трябва да се основава на няколко

⁽¹⁶⁾ Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65).

принципа: наличност, стабилност, поддръжка през целия жизнен цикъл, използване на единни стандарти, улеснено използване, както и сигурност. По отношение на динамичните данни, а именно онези, които често се актуализират, в редица случаи в реално време, органите от общественния сектор и публичните предприятия следва да ги предоставят за повторно използване с помощта на подходящи API непосредствено след тяхното придобиване, а където е приложимо – под формата на информационен масив за изтегляне, освен в случаите, когато това би наложило непропорционално усилие. При оценяване на пропорционалността на усилието следва да се вземат предвид мащабът и оперативният бюджет на въпросния орган от общественния сектор или публично предприятие.

- (33) Възможностите за повторно използване могат да бъдат усъвършенствани чрез ограничаване необходимостта от цифровизиране на документите на хартиен носител или от обработка на цифрови файлове с цел постигане на взаимната им съвместимост. Поради това органите от общественния сектор следва да предоставят за достъп документите, налични във всякакъв предварителен формат или език, където е възможно и уместно чрез електронни средства. Органите от общественния сектор следва да разглеждат положително исканията за извлечения от съществуващи документи в случаите, в които удовлетворяването на такова искане би било свързано с извършването само на обикновено действие. Органите от общественния сектор обаче не следва да се задължават да предоставят извлечения от документ или да изменят формата на заявената информация в случаите, в които това предполага непропорционално усилие. За улесняване на повторното използване органите от общественния сектор следва да предоставят достъп до своите собствени документи във формат, който, доколкото е възможно и подходящо, не зависи от използването на специфичен софтуер. В случаите, в които е възможно и уместно, органите от общественния сектор следва да вземат предвид възможностите за повторното използване на документи от страна на и в полза на лица с увреждания, като предоставят информацията в достъпен формат в съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2016/2102 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁷⁾.
- (34) За улесняване на повторното използване органите от общественния сектор, когато е възможно и целесъобразно, следва да предоставят документите, включително публикуваните на уебсайтове, в отворен и машинночетим формат и заедно с метаданните им с възможно най-висока степен на точност и детайлизация, във формат, който да гарантира оперативна съвместимост, например чрез обработването им по начин, съответстващ на принципите, които регулират изискванията за съвместимост и използваемост на пространствената информация съгласно Директива 2007/2/ЕО.
- (35) За даден документ следва да се счита, че е в машинночетим формат, ако е под формата на файл, който е структуриран така, че да позволява софтуерни приложения да идентифицират, разпознават и извличат от него специфични данни. Данните, кодирани във файлове, които са структурирани в машинночетим формат, се смятат за машинночетими данни. Машинночетимият формат може да бъде отворен или да бъде защитен от право на собственост. Те могат да бъдат официални стандарти или не. Документи, кодирани във файлов формат, който ограничава автоматичната обработка поради факта, че данните не могат въобще или не могат лесно да бъдат извлечени от тези документи, не следва да се считат за такива в машинночетим формат. Държавите членки, по целесъобразност и съобразно възможностите, следва да насърчават използването на признат в Съюза или международно признат отворен машинночетим формат. Европейската рамка за оперативно съвместими решения следва да се взема предвид, когато е приложимо, при разработването на технически решения за повторното използване на документи.
- (36) Таксите за повторно използване на документи представляват сериозно препятствие пред навлизането на пазара на стартиращи предприятия и МСП. Поради това документите следва да се предоставят за повторно използване без да се налагат такси, а ако таксите са необходими, те по принцип следва да се ограничават до пределните разходи. Когато органите от общественния сектор извършват особено мащабно търсене за заявената информация или внасят изменения във формата ѝ, свързани с изключително високи разходи, било по собствена инициатива или за да се съобразят с националното право, пределните разходи могат да покриват разходите, свързани с тези дейности. В изключителни случаи следва да се вземе предвид нуждата да не се пречи на нормалното функциониране на органите от общественния сектор, които трябва да генерират приходи за покриване на значителна част от своите разходи, свързани с изпълнението на обществените им функции. Това се отнася също и за случаите, когато орган от общественния сектор е предоставил данни под формата на отворени данни, но е длъжен да генерира приходи за покриване на значителна част от своите разходи, свързани с изпълнението на други обществени функции. Ролята на публичните предприятия в конкурентна икономическа среда също следва да се има предвид. Поради това в такива случаи органите от общественния сектор и публичните предприятия следва да могат да налагат такси над пределните разходи. Тези такси следва да се определят в съответствие с обективни, прозрачни и подлежащи на проверка критерии, а общите приходи от предоставянето и разрешаването на повторно използване на документи не следва да надвишават разходите за събиране и изготвяне, включително закупуване от трети страни, възпроизвеждане, поддръжка, съхранение и разпространение, наред с разумна възвръщаемост на инвестицията. Когато е

⁽¹⁷⁾ Директива (ЕС) 2016/2102 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. относно достъпността на уебсайтовете и мобилните приложения на органите от общественния сектор (ОВ L 327, 2.12.2016 г., стр. 1).

приложимо, следва също да бъде възможно в допустимите разходи да се включват разходите за анонимизиране на личните данни и разходите за мерки за защита на поверителността на данните. Държавите членки могат да изискват от органите от общественния сектор и от публичните предприятия да оповестяват тези разходи. Изискването за генериране на приходи с цел покриване на значителна част от разходите на органите от общественния сектор, свързани с изпълнението на обществените им функции, или обхватът на услугите от обществен интерес, поверени на публични предприятия, не е необходимо да бъде правно изискване, а може да произтича например от административни практики на държавите членки. Това изискване следва да подлежи на редовен преглед от държавите членки.

- (37) Възвръщаемостта на инвестицията може да се разбира като процент, в допълнение към пределните разходи, който позволява възстановяването на цената на капитала и включването на реална норма на възвръщаемост. Тъй като цената на капитала е тясно свързана с лихвените проценти на кредитните институции, които от своя страна се основават на фиксирания лихвен процент на Европейската централна банка (ЕЦБ) за основните операции по рефинансиране, разумната възвръщаемост на инвестицията не следва да надхвърля с повече от 5 % фиксирания лихвен процент на ЕЦБ.
- (38) Библиотеките, включително университетските библиотеки, музеите и архивите следва да могат да налагат такси над пределните разходи, за да не се възпрепятства нормалното им функциониране. В случая на тези органи от общественния сектор общите приходи от предоставянето и разрешаването на повторно използване на документи през съответния отчетен период не следва да надвишават разходите за събиране, изготвяне, възпроизвеждане, разпространение, съхранение и уреждане на правата върху документите, наред с разумната възвръщаемост на инвестицията. Когато е приложимо, разходите за анонимизиране на личните данни или на търговската информация с чувствителен характер също се включват в допустимите разходи. За целите на библиотеките, включително университетските библиотеки, музеите и архивите и при отчитане на техните особености, при изчисляване на разумната възвръщаемост на инвестицията могат да се вземат предвид цените, определяни от частния сектор за повторното използване на идентични или подобни документи.
- (39) Горните граници за таксите, определени в настоящата директива, не засягат правото на държавите членки да прилагат по-ниски такси или изобщо да не събират такси.
- (40) Държавите членки следва да определят критериите за налагането на такси над пределните разходи. Например, те следва да могат да определят такива критерии в националните правила или да посочват съответен орган или органи, различни от самия орган от общественния сектор, които да отговарят за определянето на тези критерии. Този орган следва да бъде организиран в съответствие с конституционните и правните системи на държавите членки. Той може да бъде съществуващ орган с бюджетни изпълнителни правомощия и носещ политическа отговорност.
- (41) Гарантирането, че условията за повторно използване на документите от общественния сектор са ясни и достъпни за обществеността, е предпоставка за развитието на информационния пазар на територията на целия Съюз. Във връзка с това всички приложими условия за повторното използване на документите следва да са известни на потенциалните повторни ползватели. Държавите членки следва да насърчават, по целесъобразност, създаването на достъпни онлайн показатели на наличните документи, с което да стимулират и улеснят заявките за повторно използване. Заявителите за повторно използване на документи, притежавани от субекти, различни от публични предприятия, учебни заведения, организации, осъществяващи научни изследвания, и организации, финансиращи научни изследвания, следва да бъдат информирани за достъпните средства за правна защита, свързани с решенията или практиките, които се отнасят за тях. Това ще бъде от особена важност за стартиращите предприятия и МСП, които е възможно да не са запознати с начините за взаимодействие с органите от общественния сектор от останалите държави членки и съответните средства за правна защита.
- (42) Средствата за правна защита следва да включват възможността за преразглеждане от безпристрастен орган по преразглеждане. Този орган може да бъде вече съществуващ национален орган, като например националният орган по конкуренцията, надзорния орган, създаден в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679, националният орган за достъпа до документи или национален съдебен орган. Този орган следва да бъде организиран в съответствие с конституционните и правните системи на държавите членки. Сесирането на този орган не следва да пречи на използването на средствата за правна защита, с които по правило разполагат заявителите за повторно използване на документи. Същевременно той следва да е различен от механизма на държавата членка, с който се определят критериите за налагане на такси над пределните разходи. Средствата за правна защита следва да включват възможността за преразглеждане на отрицателни решения, както и на решения, които позволяват повторното използване, но все пак могат да засягат заявителите по друг начин, по-специално чрез прилагането на правила за налагане на такси. Процесът на преразглеждане следва да бъде бърз, в съответствие с потребностите на бързо променящия се пазар.
- (43) Предоставянето на достъп за обществеността до всички налични документи, притежавани от общественния сектор — засягащи не само политическия процес, но също и правния и административния процес — е фундаментален инструмент за разширяване правото на осведоменост, което представлява основен принцип на демокрацията. Тази цел е приложима за институциите на всяко равнище, местно, национално или международно.

- (44) Повторното използване на документи не следва да подлежи на условия. В някои случаи обаче, когато това е обосновано от цел от обществен интерес може да се издаде лиценз, в който се налагат условия за повторното използване на документи от лицето, на което е издаден лиценз, като тези условия са свързани с въпроси като носене на отговорност, защита на личните данни, правилно използване на документите, гарантиране на непромяна на съдържанието на документите и посочване на източника. В случай че органите от общественения сектор издават лицензи за повторно използване на документи, условията на лиценза следва да са обективни, пропорционални и недискриминационни. Стандартните лицензи, които са на разположение онлайн, също могат да играят важна роля в това отношение. Следователно държавите членки следва да предвидят наличност на такива стандартни лицензи. Лицензите за повторно използване на информация от обществения сектор следва да поставят възможно най-малко ограничения за повторното използване, като например да намалят ограниченията до посочване на източника. Важна роля в това отношение следва да имат отворените лицензи под формата на стандартизирани публични лицензи, налични онлайн, които позволяват свободен достъп, използване, изменение и споделяне на данни и съдържание от всеки за всякакви цели и които се основават на отворени формати за данни. Поради това държавите членки следва да насърчават използването на отворени лицензи, които в крайна сметка следва да се превърнат в обща практика в целия Съюз. Без да се засягат изискванията за отговорност, предвидени в правото на Съюза или в националното право, когато даден орган от обществения сектор или дадено публично предприятие предоставя документи за повторно използване без никакви други условия или ограничения, на този орган от обществения сектор или на това публично предприятие може да се позволи да се откаже от всякаква отговорност по отношение на документите, предоставени за повторно използване.
- (45) В случай че компетентният орган реши да прекрати предоставянето на определени документи за повторно използване или да преустанови актуализирането на тези документи, същият следва при първа възможност да оповести тези решения, когато това е възможно чрез електронни средства.
- (46) Условията за повторно използване следва да са недискриминационни за сравними категории повторно използване. В това отношение забраната на дискриминацията например следва да не възпрепятства безплатния обмен на информация между органите от обществения сектор при изпълнението на обществени функции, докато същевременно останалите ползватели заплащат такса за повторно използване на същите документи. Също така следва да не възпрепятства приемането на диференцирана политика за таксуване при повторно използване на документи с търговска и нетърговска цел.
- (47) Държавите членки следва гарантират по-специално, че повторното използване на документи на публичните предприятия не води до изкривяване на пазара и че не се накърнява лоялната конкуренция.
- (48) Органите от обществения сектор следва да спазват правилата на Съюза и националните правила в областта на конкуренцията, когато установяват принципите за повторно използване на документи, като, доколкото е възможно, избягват сключването на изключителни споразумения помежду си и с частни партньори. С цел предоставяне на услуги от общ икономически интерес обаче понякога може да се окаже необходимо прилагането на изключително право за повторно използване на специфични документи от обществения сектор. Такъв може да бъде случаят, когато нито един търговски издател не е съгласен да публикува информацията без такова изключително право. Във връзка с това е целесъобразно да се вземат предвид обществените поръчки за услуги, които са изключени от обхвата на Директива 2014/24/ЕС по силата на член 11 от посочената директива, и партньорствата за иновации, съгласно посоченото в член 31 от Директива 2014/24/ЕС.
- (49) Съществуват множество договорености за сътрудничество между библиотеки, включително университетски библиотеки, музеи, архиви и частни партньори, които включват цифровизация на културните ресурси, като на частните партньори се предоставят изключителни права. Практиката показва, че тези публично-частни партньорства могат да улеснят пълноценното използване на културните сбирки и същевременно да съхраняват достъпа на гражданите до културното наследство. Поради това е целесъобразно да се вземат предвид съществуващите различия между държавите членки по отношение на цифровизацията на културните ресурси с помощта на специален набор от правила, отнасящи се до споразуменията за цифровизацията на такива ресурси. Когато дадено изключително право е свързано с цифровизация на културни ресурси, може да е необходим определен период на изключително право, за да се даде на частния партньор възможност да възвърне инвестицията си. Този период обаче следва да бъде ограничен до възможно най-кратък период, за да се спази принципът, че представляващите обществено достояние материали следва да останат обществено достояние и след като бъдат цифровизирани. Периодът на изключителното право на цифровизиране на културните ресурси по принцип следва да не надвишава 10 години. Всеки период на изключително право, който надвишава 10 години, следва да подлежи на преразглеждане, като се вземат предвид технологичните, финансовите и административните промени в средата след постигането на договореността. Освен това всяко публично-частно партньорство за цифровизацията на културни ресурси следва да предоставя на партньорската културна институция пълните права по отношение на използването на цифровизираните културни ресурси след прекратяване на договореността.
- (50) Договореностите между притежателите на данни и повторните ползватели на данни, при които не се предоставят изрично изключителни права, но за които може разумно да се очаква да ограничат наличността на документи за повторно използване, следва да бъдат предмет на допълнителен обществен контрол. Поради това основните аспекти на тези договорености следва да бъдат публикувани онлайн най-малко два месеца преди влизането им в сила, а именно два месеца преди датата, на която е договорено да започне изпълнението на задълженията на

страните. Публикуването следва да даде на заинтересованите страни възможност да изискат повторно използване на документите, обхванати от тези договорености, и да предотврати опасността от ограничаване на кръга на потенциалните повторни ползватели. При всички положения основните аспекти на тези договорености в окончателния им приет от страните вид следва също да се оповестяват на обществеността онлайн без ненужно забавяне след сключването на договореностите.

- (51) С настоящата директива се цели да се сведе до минимум рискът от създаване на прекомерно стартово предимство, което може да ограничи броя на потенциалните повторни ползватели. Когато има вероятност — в допълнение към задълженията на дадена държава членка съгласно настоящата директива да предоставя документи — договорните споразумения да доведат до прехвърляне на ресурси от тази държава членка по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС, настоящата директива следва да не засяга прилагането на правилата в областта на конкуренцията и държавната помощ, посочени в членове 101—109 от ДФЕС. От правилата за държавна помощ, съдържащи се в членове 107, 108 и 109 от ДФЕС, следва, че държавата членка трябва да проверява *ex ante* дали в съответните договорни споразумения може да е намесена държавна помощ и да гарантира, че тя е в съответствие с правилата за държавна помощ.
- (52) Настоящата директива не засяга защитата на физическите лица по отношение на обработването на лични данни съгласно правото на Съюза и националното право, и по-специално съгласно Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁸⁾, и включително евентуалните допълващи правни разпоредби на националното право. Това означава, наред с другото, че повторното използване на лични данни е допустимо само ако е спазен принципът на ограничаване в рамките на целта, определен в член 5, параграф 1, буква б) и член 6 от Регламент (ЕС) 2016/679. Анонимната информация е информация, която не е свързана с идентифицирано или подлежащо на идентифициране физическо лице или с лични данни, анонимизирани по такъв начин, че субектът на данните не може да бъде идентифициран или от този момент нататък вече не може да бъде идентифициран. Анонимизирането е средство да се намери компромис между ползите от предоставянето на колкото се може повече информация от обществения сектор за повторно използване, от една страна, и задълженията, произтичащи от правото за защита на данните, от друга, но това си има цена. Подходящо е тази цена да се разглежда като един елемент от разходите, които следва да се приемат за пределен разход за разпространението, както е посочен в настоящата директива.
- (53) При вземането на решения относно обхвата и условията за повторно използване на документи от обществения сектор, съдържащи лични данни, например в сектора на здравеопазването, може да се наложи извършването на оценки на въздействието върху защитата на данните в съответствие с член 35 от Регламент (ЕС) 2016/679.
- (54) Правата върху интелектуалната собственост на трети страни не са засегнати от настоящата директива. За да се избегнат евентуални съмнения, терминът „права върху интелектуалната собственост“ се отнася само за авторското право и свързаните с него права, включително формите на защита *sui generis*. Настоящата директива не се прилага по отношение на документи, върху които се разпростират правата на индустриална собственост, като патентите и регистрирания дизайн и запазените марки. Директивата нито засяга съществуването или притежаването на правата върху интелектуалната собственост на органите от обществения сектор, нито ограничава упражняването на тези права по какъвто и да било начин извън границите, установени с настоящата директива. Задълженията, наложени в съответствие с настоящата директива, следва да се прилагат само дотолкова, доколкото са съвместими с международните споразумения за защита на правата върху интелектуалната собственост, и по-специално с Бернската конвенция за закрила на литературните и художествени произведения (наричана по-долу „Бернската конвенция“), Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост (наричано по-долу „Споразумението TRIPS“) и Договора на Световната организация за интелектуална собственост за авторското право (наричан по-долу „WCT“). Органите от обществения сектор обаче следва да упражняват своето авторско право по начин, който да улеснява повторното използване.
- (55) Като се вземат предвид правото на Съюза и международните задължения на държавите членки и на Съюза, по-специално съгласно Бернската конвенция и Споразумението TRIPS, документи, за които правата върху интелектуалната собственост са притежание на трети страни, следва да се изключат от обхвата на настоящата директива. Ако трета страна е била първоначалният притежател на правата върху интелектуалната собственост за документ, който е съхраняван от библиотеки, включително университетски библиотеки, музеи и архиви, и срокът на закрила на тези права още не е изтекъл, за целите на настоящата директива същият документ следва да се разглежда като документ, за който правата върху интелектуалната собственост са притежание на трети страни.
- (56) Настоящата директива следва да не засяга правата, включително имуществените и неимуществените права, с които служителите на органи от обществения сектор се ползват съгласно националното право.
- (57) Освен това, ако даден документ бъде предоставен за повторно използване, съответният орган от обществения сектор следва да запази правото си да използва посочения документ.

⁽¹⁸⁾ Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации), (ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37).

- (58) Настоящата директива не засяга Директива 2014/24/ЕС.
- (59) Инструментите, които помагат на потенциалните повторни ползватели да намират документи за повторно използване, и условията за повторно използване могат в значителна степен да улеснят трансграничното използване на документи от обществения сектор. Във връзка с това държавите членки следва да гарантират наличието на практически механизми, които да подпомагат повторните ползватели при търсенето на документи за повторно използване. Примери за такива практически механизми са списъците с материали, които за предпочитане следва да са достъпни онлайн, на основните документи (документи, които широко се използват повторно или които имат потенциал за широко повторно използване), както и порталните уебсайтове, които са свързани с децентрализирани списъци с материали. Държавите членки следва също така да улесняват дългосрочната наличност за повторно използване на информация от обществения сектор в съответствие с приложимите политики за съхранение.
- (60) Комисията следва да улеснява сътрудничеството между държавите членки и да подкрепя разработването, изпитването, изпълнението и внедряването на оперативно съвместими електронни интерфейси, които дават възможност за по-ефикасни и сигурни обществени услуги.
- (61) Настоящата директива не засяга Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁹⁾. В настоящата директива са предвидени условията, в рамките на които органите от обществения сектор могат да упражняват своите права върху интелектуална собственост на вътрешния информационен пазар, когато позволяват повторното използване на документи. Когато органи от обществения сектор притежават правото, предвидено в член 7, параграф 1 от Директива 96/9/ЕО, те не следва да упражняват това право с цел да предотвратят повторното използване или да ограничат повторното използване на съществуващи документи извън границите, предвидени в настоящата директива.
- (62) Комисията подкрепи разработването на онлайн Доклад за зрелостта на отворените данни със съответните показатели за изпълнение във връзка с повторното използване на информация от обществения сектор във всички държави членки. Редовната актуализация на този доклад ще допринесе за обмена на информация между държавите членки и за предоставянето на информация относно политиките и практиките в целия Съюз.
- (63) Необходимо е да се гарантира, че държавите членки наблюдават степента на повторно използване на информация от обществения сектор, условията, при които тя се предоставя, и практиките за правна защита.
- (64) Комисията може да подпомага последователно държавите членки при прилагането на настоящата директива, като издава и актуализира съществуващи насоки след консултации със заинтересованите страни, по-специално относно препоръчителни стандартни лицензи, набори от данни и таксуване за повторното използване на документите.
- (65) Една от основните цели на изграждането на вътрешния пазар е създаването на благоприятни условия за развитието на услуги, които да се предлагат на територията на целия Съюз. Библиотеките, включително националните библиотеки, музеите и архивите притежават значително количество ценни информационни ресурси от обществения сектор, особено след като проектите за цифровизация доведоха до увеличаване на количеството на цифровите материали в обществената сфера. Тези сбирки на културното наследство и свързаните с тях метаданни представляват потенциална основа за продукти и услуги с цифрово съдържание и предлагат огромен потенциал за иновативно повторно използване в някои сектори, като например образованието и туризма. Други видове културни институции, като например оркестри, опери, балети и театри, включително и архивите на тези институции, следва да останат извън обхвата на настоящата директива поради тяхната специфика на „сценични изкуства“ и факта, че почти всички техни материали са обхванати от правата върху интелектуалната собственост на трети страни.
- (66) С цел да се предвидят условия за подпомагане на повторното използване на документи, свързано със значителни социално-икономически ползи с особено голяма добавена стойност за икономиката и обществото, в приложението следва да се включи списък на тематични категории набори от данни с висока стойност. Като пример и без да се засягат актовете за изпълнение, с които се определят наборите от данни с висока стойност, към които следва да се прилага определението в настоящата директива специфични изисквания, като се вземат предвид Насоки на Комисията относно препоръчителните стандартни лицензи, наборите от данни и таксите за повторно използване на документи, тематичните категории биха могли да обхващат наред с другото пощенски кодове, национални и местни карти (геопространствени данни), потребление на енергия и спътникови изображения (наблюдение на Земята и околната среда), *in situ* данни от инструменти и прогнози за времето (метеорологични данни), демографски и икономически показатели (статистика), търговски регистри и регистрационни номера (дружества и собственост на дружествата), пътни знаци и вътрешни водни пътища (мобилност).

⁽¹⁹⁾ Директива 2001/29/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 22 май 2001 г. относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, 22.6.2001 г., стр. 10).

- (67) С цел да се измени списъка на тематични категории набори от данни с висока стойност, като се добавят нови тематични категории, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да се проведат в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество⁽²⁰⁾. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (68) Наличието на списък за целия Съюз на наборите от данни със значителен потенциал да генерират социално-икономически ползи, както и наличието на хармонизирани условия за повторно използване са важен фактор за създаване на трансгранични приложения и услуги с данни. С цел да се гарантират еднакви условия за прилагането на настоящата директива, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия да подкрепя повторното използване на документи, свързани със значителни социално-икономически ползи, като приема списък на конкретните набори от данни с висока стойност, за които се прилагат специфичните изисквания на настоящата директива, заедно с механизмите за тяхното публикуване и повторно използване. Следователно тези специфични изисквания няма да се прилагат преди приемането от Комисията на актове за изпълнение. В списъка следва да се вземе предвид секторните правни актове на Съюза, които уреждат публикуването на набори от данни като Директива 2007/2/ЕО и Директива 2010/40/ЕС, за да се гарантира, че наборите от данни се предоставят съгласно съответните стандарти и набори от метаданни. Този списък следва да се основава на тематичните категории, посочени в настоящата директива. При изготвянето на списъка Комисията провежда подходящи консултации, включително на експертно равнище. Освен това при вземане на решение за включването в списъка на данни, притежавани от публични предприятия, или за тяхното безплатно предоставяне, следва да се вземат предвид и последиците за конкуренцията на съответните пазари. Тези правомощия следва да се упражняват в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета⁽²¹⁾.
- (69) С оглед да се гарантира максималното им въздействие и за улесняване на повторното използване, наборите от данни с висока стойност следва да се предоставят за повторно използване с минимални правни ограничения и безплатно. Те следва също така да се публикуват чрез API. Същевременно това не изключва възможността органите от общественния сектор да събират такси за услугите, които предоставят във връзка с наборите от данни с висока стойност при упражняването на публичните си правомощия, по-специално удостоверяването на автентичността или истинността на документите.
- (70) Тъй като целите на настоящата директива, а именно да улесни създаването на информационни продукти и услуги на цялата територия на Съюза, базирани на документи на органи от общественния сектор, да осигури ефективно трансгранично използване на документи на органи от общественния сектор, от една страна от частни предприятия, и по-специално от МСП, за информационни продукти и услуги с добавена стойност, а от друга страна — от граждани, за да се улесни свободното разпространение на информацията и комуникацията, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхващаният целия Съюз мащаб, на горепосочените действия могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.
- (71) Настоящата директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално в Хартата, включително правото на зачитане на личния живот, защитата на личните данни, правото на собственост и интеграцията на хората с увреждания. Нищо в настоящата директива не следва да се тълкува или прилага по начин, който не е съобразен с Конвенцията на Съвета на Европа за защита на правата на човека и основните свободи.
- (72) В съответствие с член 28, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета⁽²²⁾ беше проведена консултация с Европейският надзорен орган по защита на данните, който представи становище на 10 юли 2018 г.⁽²³⁾

⁽²⁰⁾ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

⁽²¹⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

⁽²²⁾ Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2000 година относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни (ОВ L 8, 12.1.2001 г., стр. 1).

⁽²³⁾ ОВ С 305, 30.8.2018 г., стр. 7.

- (73) Комисията следва да направи оценка на настоящата директива. Съгласно Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество тази оценка следва да се основава на петте критерия за ефективност, ефикасност, важност, съгласуваност и добавена стойност, и следва да служи като основа за оценки на въздействието на възможности за допълнителни действия.
- (74) Настоящата директива не следва да засяга задълженията на държавите членки по отношение на срока за транспортиране в националното право на директивите, които са посочени в част Б от приложение II,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет и обхват

1. С цел да се насърчи използването на отворени данни и да се стимулират иновациите в продуктите и услугите, настоящата директива установява набор от минимален брой правила, уреждащи повторното използване и практическите механизми за улесняване на повторното използване на:

- а) съществуващите документи, притежавани от органите от обществения сектор в държавите членки;
- б) съществуващите документи, притежавани от публични предприятия, които:
- i) развиват дейност в областите, определени в Директива 2014/25/ЕС;
 - ii) извършват дейност като оператори на обществени услуги съгласно член 2 от Регламент (ЕО) № 1370/2007;
 - iii) извършват дейност като въздушни превозвачи, изпълняващи задължения за предоставяне на обществена услуга в съответствие с член 16 от Регламент (ЕО) № 1008/2008; или
 - iv) развиват дейност като корабособственици от Общността, изпълняващи задължения за предоставяне на обществена услуга в съответствие с член 4 от Регламент (ЕИО) № 3577/92;
- в) научноизследователските данни съгласно условията, посочени в член 10.

2. Настоящата директива не се прилага по отношение на:

- а) документи, предоставянето на които е дейност, попадаща извън обхвата на обществените функции на съответните органи от обществения сектор съгласно определеното от закона или от други задължителни правила в държавата членка, а при липса на такива правила — съгласно определеното в съответствие с общата административна практика във въпросната държава членка, при условие че обхватът на обществените функции е прозрачен и подлежи на преглед;
- б) документи, притежавани от публични предприятия:
- i) изготвени извън обхвата на предоставянето на услуги от обществен интерес, съгласно определеното в закон или други обвързващи правила в държавата членка;
 - ii) свързани с дейностите, които са пряко изложени на конкуренция и по тази причина за тях, съгласно член 34 от Директива 2014/25/ЕС, не се прилагат правилата за възлагане на обществени поръчки;
- в) документи, за които правата върху интелектуалната собственост се държат от трети страни;
- г) документи, като чувствителни данни, които са изключени от достъп по силата на режимите за достъп в държавата членка, включително от съображения за:
- i) защита на националната сигурност (а именно държавната сигурност), отбраната или обществената сигурност;
 - ii) статистическа поверителност;
 - iii) търговска поверителност (включително търговски, професионални или дружествени тайни);
- д) документи, достъпът до които е изключен или ограничен поради съображения, свързани с чувствителна информация, свързана със защитата на критичните инфраструктури съгласно определеното в член 2, буква г) от Директива 2008/114/ЕО;

- е) документи, достъпът до които е ограничен по силата на режимите за достъп в държавите членки, включително в случаи, при които гражданите или юридическите лица трябва да докажат конкретен интерес, за да получат достъп до документи;
 - ж) емблеми, гербове и отличителни знаци;
 - з) документи, достъпът до които е изключен или ограничен по силата на режимите за достъп на основание защитата на личните данни, както и части от документи, достъпни по силата на тези режими, които съдържат лични данни, чието повторно използване е определено от закона като несъвместимо с правото за защита на физическите лица по отношение на обработването на лични данни или като застрашаващо защитата на личния живот и личната неприкосновеност, по-специално съгласно правото на Съюза или националното право в областта на защитата на личните данни;
 - и) документи, притежание на обществени радио- и телевизионни оператори и техните филиали, както и притежание на други органи или техни филиали, предоставящи обществена услуга за телевизионно и радиоразпръскване;
 - й) документи, притежание на културни институции, различни от библиотеки, включително университетски библиотеки, музеи и архиви;
 - к) документи, притежание на учебни заведения за средно и по-ниско образование и, в случай на всякакви други учебни заведения, документи, различни от посочените в параграф 1, буква в);
 - л) документи, различни от посочените в параграф 1, буква в), притежание на научноизследователски организации и организации за финансиране на научните изследвания, включително организации, създадени за разпространение на резултати от научноизследователска дейност.
3. Настоящата директива надгражда и не засяга режимите на достъп на Съюза и националните режими на достъп.
4. Настоящата директива не засяга правото на Съюза и националното право за защитата на личните данни, по-специално Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива 2002/58/ЕО, както и съответните разпоредби на националното право.
5. Задълженията, които се налагат в съответствие с настоящата директива, се прилагат само доколкото са съвместими с разпоредбите на международните споразумения за защитата на правата върху интелектуалната собственост, по-специално Бернската конвенция, Споразумението TRIPS и WCT.
6. Правото на създателя на базата данни, предвидено в член 7, параграф 1 от Директива 96/9/ЕО, не се упражнява от органите от общественния сектор с цел да се предотврати повторното използване на документи или да се ограничи повторното използване отвъд границите, определени в настоящата директива.
7. С настоящата директива се урежда повторното използване на съществуващи документи, притежавани от органите от общественния сектор и публичните предприятия в държавите членки, включително документи, за които се прилага Директива 2007/2/ЕО.

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- 1) „орган от общественния сектор“ означава държавните, регионалните или местните органи, публичноправните организации или обединените сдружения, сформирани от един или повече такива органи или от една или повече такива публичноправни организации;
- 2) „публичноправни организации“ означава организации, които имат всяка една от посочените характеристики:
 - а) създадени са с конкретната цел да отговорят на нуждите от обществен интерес и нямат промишлен, нито търговски характер;
 - б) е юридическо лице; и
 - в) получават по-голямата част от финансирането си от държавата, от регионалните или от местните органи или от други публичноправни организации; или са обект на управленски надзор от такива органи или организации; или имат административен, управителен или надзорен съвет, повечето от членовете на чийто състав са назначени от държавата, регионалните или местните органи или от други публичноправни организации;

- 3) „публично предприятие“ означава всяко предприятие, което развива дейност в областите, определени в член 1, параграф 1, буква б), върху което органите от общественения сектор могат да упражняват, пряко или косвено, доминиращо влияние по силата на собствеността им върху предприятието, на финансовото им участие в него или на правила, регулиращи дейността му.; Счита се, че е налице доминиращо влияние от страна на органите от общественения сектор във всеки от следните случаи, когато тези органи, пряко или косвено:
 - а) притежават мажоритарния дял от записания капитал на предприятието;
 - б) контролират мнозинството от гласовете, свързани с акциите/дяловете, емитирани от предприятието;
 - в) могат да назначат повече от половината от членовете на административния, управителния или надзорния орган на предприятието;
- 4) „университет“ означава всеки орган от обществения сектор, който предоставя, след завършване на средно образование, висше образование, водещо до научни степени;
- 5) „стандартен лиценз“ означава набор от предварително определени условия за повторно използване в цифров формат, за предпочитане съвместими със стандартизирани публични лицензи, достъпни онлайн;
- 6) „документ“ означава:
 - а) всяко съдържание, независимо от носителя му (хартиен носител или електронна форма, или като звукозапис, видеозапис, или аудио-визуален запис); или
 - б) всяка част от такова съдържание;
- 7) „анонимизация“ означава процесът на промяна на документи в анонимни документи, която да не се свързва с идентифицирано или подлежащо на идентифициране физическо лице, или с процеса на превръщането на лични данни в анонимни по такъв начин, че субектът на данните да не може да бъде идентифициран или повече да не може да бъде идентифициран;
- 8) „динамични данни“ означава документи в цифрова форма, които се актуализират често или в реално време, по-специално поради тяхната променливост или бързо остаряване; данните, генерирани от сензори, са типичен пример за данни, разглеждани като динамични;
- 9) „научноизследователски данни“ означава документи в цифрова форма, различни от научните публикации, които са събрани или генерирани в хода на научноизследователската дейност и се използват като доказателство в процеса на научното изследване, или са общоприети в научноизследователската общност като необходими за потвърждаване на констатациите и резултатите от изследванията;
- 10) „набори от данни с висока стойност“ означава документи, чието повторно използване се свързва със значителни ползи за обществото, околната среда и икономиката, по-специално поради тяхната пригодност за създаване на услуги с добавена стойност, приложения и нови, висококачествени и достойни работни места, както и поради броя на потенциалните ползватели на услуги с добавена стойност и на приложенията, създадени въз основа на тези набори от данни;
- 11) „повторно използване“ означава използването от страна на физически или юридически лица на документи, притежание на:
 - а) органи от обществения сектор, за търговски или нетърговски цели, различни от първоначалната цел в рамките на обществената функция, за която документите са били създадени, с изключение на обмена на документи между органите от обществения сектор с единствената цел изпълнение на техните обществени функции; или
 - б) публични предприятия, за търговски или нетърговски цели, различни от първоначалната цел за предоставяне на услуги от обществен интерес, за която документите са били създадени, с изключение за обмен на документи между публичните предприятия и органите от обществения сектор единствено с цел изпълнение на обществените функции на органите от обществения сектор;
- 12) „лични данни“ означава лични данни по смисъла на определението в член 4, точка 1 от Регламент (ЕС) 2016/679;
- 13) „машинночитим формат“ означава файлов формат, който е структуриран по начин, по който софтуерните приложения да могат лесно да идентифицират, разпознават и извличат специфични данни, включително отделни факти и тяхната вътрешна структура;
- 14) „отворен формат“ означава файлов формат, който не зависи от платформа и е предоставен на обществеността без никакви ограничения, които биха възпрепятствали повторното използване на документите;
- 15) „официален отворен стандарт“ означава стандарт, който е установен в писмена форма и описва спецификациите за изискванията как да се осигури софтуерна оперативна съвместимост;

- 16) „разумна възвръщаемост на инвестицията“ означава процент от общата сума на таксите, освен онези, които са необходими за възстановяване на допустими разходи, който не надвишава с повече от 5 процентни пункта фиксирания лихвен процент на ЕЦБ;
- 17) „трета страна“ означава физическо или юридическо лице, различно от орган от обществения сектор или от публично предприятие и което е притежател на данните.

Член 3

Общ принцип

1. При спазване на параграф 2 от настоящия член, държавите членки гарантират, че документите, за които се прилага настоящата директива в съответствие с член 1, се предоставят за повторно използване за търговски или нетърговски цели в съответствие с глави III и IV.
2. По отношение на документи, за които правата върху интелектуалната собственост са притежание на библиотеки, включително университетски библиотеки, музеи и архиви и за документите, притежание на публични предприятия, държавите членки гарантират, че когато повторното използване на документите е разрешено, тези документи са на разположение за повторно използване за търговски и нетърговски цели в съответствие с глави III и IV.

ГЛАВА II

ЗАЯВЛЕНИЯ ЗА ПОВТОРНО ИЗПОЛЗВАНЕ

Член 4

Обработване на заявленията за повторно използване

1. Органите от обществения сектор, там където е уместно и подходящо, обработват чрез електронни средства заявленията за повторно използване и предоставят документа за повторно използване на заявителя или, ако е необходим лиценз, финализират предложението за лиценз на заявителя в рамките на разумен срок, който да съответства на графици, установени за обработката на заявления за достъп до документи.
2. В случаите, в които не са установени срокове, нито други правила, регламентиращи навременното предоставяне на документи, органите от обществения сектор обработват заявлението и доставят документите за повторно използване на заявителя или, ако е необходим лиценз, финализират предложението за лиценз на заявителя възможно най-бързо, и при всички случаи в рамките на 20 работни дни от получаването на заявлението. Този срок може да се удължи с още 20 работни дни при особено големи или сложни за изпълнение заявления. В такива случаи заявителят се уведомява възможно най-скоро и при всички случаи в рамките на три седмици след първоначалното заявление, че за обработването на заявлението е необходимо повече време и се указват основанията за това.
3. В случай на отрицателно решение органите от обществения сектор представят на заявителя основанията за отказа на основание на съответните разпоредби от режима за достъп в тази държава членка или на разпоредбите, с които се транспонира настоящата директива, и по-специално член 1, параграф 2, букви а)–з) или член 3. В случаите, в които отрицателното решение се основава на член 1, параграф 2, буква в), органите от обществения сектор включват посочване на физическо или юридическо лице, което притежава правата, в случай че това е известно, или, като алтернатива, на лицензодателя, от който органът от обществения сектор е получил съответния материал. Библиотеките, включително университетските библиотеки, музеите и архивите, обаче не са задължени да включват такава справка.
4. Всички решения относно повторното използване съдържат позоваване на средствата за правна защита, ако заявителят желае да обжалва решението. Средствата за правна защита включват възможността за преразглеждане от безпристрастен орган по преразглеждане с подходящ експертен опит, като например националния орган по конкуренцията, съответния орган по достъпа до документи, надзорния орган, създаден съгласно Регламент (ЕС) 2016/679, или национален съдебен орган, чиито решения са задължителни за съответния орган от обществения сектор.
5. За целите на настоящия член държавите членки установяват практически механизми за улесняване на ефективното повторно използване на документи. Тези механизми могат да включват по-специално начини за предоставяне на адекватна информация относно правата, предвидени в настоящата директива, и предлагане на съответната помощ и насоки.
6. За следните образувания не се изисква да съответстват на настоящия член:
 - а) публични предприятия;
 - б) учебни заведения, организации, осъществяващи научни изследвания, и организации, финансиращи научни изследвания.

ГЛАВА III

УСЛОВИЯ ЗА ПОВТОРНО ИЗПОЛЗВАНЕ

Член 5

Налични формати

1. Без да се засяга глава V, органите от общественения сектор и публичните предприятия предоставят своите документи във всички вече съществуващи формати и езици, а когато е възможно и целесъобразно по електронен начин – във формати, които са отворени, машинночетими, достъпни, откриваеми и повторно използвани, заедно със съответните метаданни. Както форматът, така и метаданните съответстват, когато е възможно, на официалните отворени стандарти.
2. Държавите членки насърчават органите от обществения сектор и публичните предприятия да изготвят и предоставят на разположение документи, попадащи в обхвата на настоящата директива, в съответствие с принципа „отворени по замисъл и по подразбиране“.
3. Параграф 1 не включва задължение за органите от обществения сектор да създават или адаптират документи или да предоставят извадки, с цел да спазят този параграф, когато това би било свързано с непропорционално големи усилия, излизащи извън рамките на едно обикновено действие.
4. От органите от обществения сектор не се изисква да продължават изготвянето и съхраняването на определен тип документ с оглед повторното използване на тези документи от частна организация или организация от обществения сектор.
5. Органите от обществения сектор предоставят динамичните данни за повторно използване с помощта на подходящи API непосредствено след придобиването им, а когато е приложимо – под формата на информационен масив за изтегляне.
6. Когато предоставянето на динамичните данни за повторно използване, непосредствено след тяхното придобиване, както е посочено в параграф 5, би надхвърлило финансовите и техническите възможности на органа от обществения сектор, налагайки по този начин непропорционално усилие, тези динамични данни се предоставят за повторно използване в срок или с временни технически ограничения, които не накърняват неоправдано използването на техния икономически и социален потенциал.
7. Параграфи 1–6 се прилагат за съществуващи документи, държани от публични предприятия, които са предоставени за повторно използване.
8. Наборите от данни с висока стойност, които са изброени в член 14, параграф 1, се предоставят за повторно използване в машинночетим формат чрез подходящи API, а когато е приложимо — под формата на информационен масив за изтегляне.

Член 6

Принципи на таксуването

1. Повторното използване на документи е безплатно.

Може да се разреши обаче възстановяването на пределните разходи, направени за възпроизвеждането, предоставянето и разпространението на документите, както и за анонимизирането на личните данни и мерките, взети за защита на търговска поверителна информация.

(2) Като изключение, параграф 1 не се прилага по отношение на:

- а) органи от обществения сектор, от които се изисква да генерират приходи за покриване на значителна част от разходите им, които са свързани с изпълнението на обществените им функции;
 - б) библиотеки, включително университетски библиотеки, музеи и архиви;
 - в) публични предприятия.
3. Държавите членки публикуват онлайн списък на органите от обществения сектор, посочени в параграф 2, буква а).

4. В случаите, посочени в параграф 2, букви а) и в), общата сума на таксите се изчислява в съответствие с обективни, прозрачни и подлежащи на проверка критерии. Такива критерии се определят от държавите членки.

Общият приход от предоставянето и разрешаването на повторно използване на документи за съответния счетоводен период не надвишава разходите за тяхното събиране, изготвяне, възпроизвеждане, разпространение и за съхранението на данни, плюс разумна възвръщаемост на инвестицията, и — когато е приложимо — за анонимизирането на личните данни и мерките, взети за защита на търговска поверителна информация.

Таксите се изчисляват в съответствие с приложимите счетоводни принципи.

5. В случаите, в които таксуването се извършва от органите от обществения сектор, посочени в параграф 2, буква б), общият приход от предоставянето и разрешаването на повторно използване на документи за съответния счетоводен период не надвишава разходите по събирането, изготвянето, възпроизвеждането, разпространението, съхранението на данни, опазването и уреждането на ползването на права и — когато е приложимо — анонимизирането на личните данни и мерките, взети за защита на търговска поверителна информация, плюс разумна възвръщаемост на инвестицията.

Таксите се изчисляват в съответствие със счетоводните принципи, приложими за засегнатите органи от обществения сектор.

6. Повторното използване на следното се извършва безплатно за ползвателя:

- а) при условията на член 14, параграфи 3, 4 и 5, наборите от данни с висока стойност, които са изброени в параграф 1 от същия член;
- б) научноизследователските данни, посочени в член 1, параграф 1, буква в).

Член 7

Прозрачност

1. В случай на стандартни такси за повторно използване на документи, всички приложими условия и действителният размер на тези такси, включително и базата за изчисляване на тези такси, се определят предварително и се публикуват, при възможност и по целесъобразност посредством електронни средства.

2. В случай на такси за повторно използване, различни от посочените в параграф 1, факторите, които се вземат предвид при изчисляването на тези такси, се посочват предварително. При поискване притежателят на въпросните документи посочва и начина, по който са били изчислени тези такси във връзка с конкретното заявление за повторно използване.

3. Органите от обществения сектор гарантират, че заявителите за повторно използване на документи са информирани относно наличните средства за правна защита, свързани с решенията или практиките, които ги засягат.

Член 8

Стандартни лицензи

1. Повторното използване на документи не се обвързва с условия, освен ако тези условия не са обективни, пропорционални, недискриминационни и обосновани от цел от обществен интерес.

Когато повторното използване е обвързано с условия, тези условия не налагат ненужни ограничения върху възможностите за повторно използване и не се използват с цел ограничаване на конкуренцията.

2. В държавите членки, в които се използват лицензи, държавите членки гарантират, че стандартните лицензи за повторно използване на документи от обществения сектор, които могат да се адаптират, така че да отговарят на конкретни заявления за лицензи, са налични в цифров формат и могат да бъдат обработвани по електронен път. Държавите членки насърчават използването на такива стандартни лицензи.

Член 9

Практически механизми

1. Държавите членки създават практически механизми, които да улеснят търсенето на документи, които са на разположение за повторно използване, като например списъци с основни документи и съответните метаданни, достъпни при възможност и по целесъобразност онлайн и в машинночетим формат, както и портални уебсайтове, които съдържат връзки към списъците с материали. При възможност държавите членки улесняват многоезичното търсене на документи, по-специално като дават възможност за обобщаване на метаданните на равнището на Съюза.

Държавите членки освен това насърчават органите от обществения сектор да предвиждат практически механизми за улесняване на съхраняването на документите, предоставени за повторно използване.

2. Държавите членки, в сътрудничество с Комисията, продължават да полагат усилия за опростяване на достъпа до набори от данни, по-специално чрез осигуряване на единно звено за достъп и чрез постепенно предоставяне на подходящи набори от данни, държани от органите от обществения сектор по отношение на документите, за които се прилага настоящата директива, както и до данни, държани от институциите на Съюза, във формати, които са достъпни, лесно откриваеми и повторно използваеми чрез електронни средства.

Член 10

Научноизследователски данни

1. Държавите членки подкрепят достъпността на научноизследователски данни, като приемат национални политики и съответни действия, чиято цел е осигуряване на свободен достъп до всички получили публично финансиране научноизследователски данни (наричани по-долу „политики за свободен достъп“), които следват принципа „отворени по подразбиране“ и са съвместими с принципите FAIR. В този контекст опасенията във връзка с правата върху интелектуалната собственост, защитата на личните данни и поверителността, сигурността и законните търговски интереси, следва да бъдат взети предвид в съответствие с принципа „отворени по възможност, ограничени по необходимост“. Тези политики за свободен достъп са насочени към организациите, осъществяващи научни изследвания, и организациите, финансиращи научни изследвания.

2. Без да се засяга член 1, параграф 2, буква в), научноизследователските данни се предоставят за повторно използване за търговски или нетърговски цели в съответствие с глави III и IV, при условие че те са публично финансирани и са направени публично достояние от изследователите, организациите, осъществяващи научни изследвания, или организациите, финансиращи научни изследвания, чрез институционален или тематичен регистър. В този контекст се вземат предвид законните търговски интереси, дейностите по трансфер на знания и вече съществуващи права върху интелектуалната собственост.

ГЛАВА IV

НЕДИСКРИМИНАЦИЯ И СПРАВЕДЛИВА ТЪРГОВИЯ

Член 11

Недискриминация

1. Всички приложими условия за повторно използване на документи са недискриминационни по отношение на сравними категории на повторно използване, включително трансгранично повторно използване.

2. Ако документите се използват повторно от орган от общественния сектор като изходен материал за негови търговски дейности, които попадат извън обхвата на обществените му функции, за предоставянето на документи за такива дейности се прилагат същите такси и други условия, които се прилагат и по отношение на останалите ползватели.

Член 12

Изключителни договорености

1. Повторното използване на документи е отворено за всички потенциални участници на пазара, дори и ако един или повече участници вече използват продукти с добавена стойност, въз основа на тези документи. В договорите или другите договорености между органите от общественния сектор или публичните предприятия, притежаващи документите, и трети лица не се включва предоставяне на изключителни права.

2. Същевременно когато изключителното право е необходимо за предоставянето на дадена услуга от обществен интерес, валидността на основанието за предоставяне на такова изключително право подлежи на редовно преразглеждане, като при всички случаи подлежи на такова преразглеждане на всеки три години. Изключителните договорености, установени на 16 юли 2019 г. или след тази дата, се правят обществено достояние онлайн най-малко два месеца преди те да влязат в сила. Окончателните условия на подобни договорености трябва да са прозрачни и достъпни за обществеността онлайн.

Настоящият параграф не се прилага за цифровизацията на културни ресурси.

3. Независимо от параграф 1, в случаите, в които дадено изключително право е свързано с цифровизация на културни ресурси, периодът на изключителното право по принцип не надвишава десет години. Когато този период надвишава десет години, продължителността му подлежи на преразглеждане през 11-ата година, и ако е приложимо, на всеки седем години след това.

Договореностите, предоставящи изключителни права, посочени в първа алинея, са прозрачни и се оповестяват публично.

Когато съществува изключително право, посочено в първа алинея, съответният орган от общественния сектор получава безплатно копие от цифровизираните културни ресурси като част от тези договорености. Това копие се предоставя за повторно използване в края на срока за ползване на изключителни права.

4. Правните или практическите договорености, при които без изрично да се предоставят изключителни права, се цели или може разумно да се очаква да доведат до ограничаване на наличността за повторно използване на документи от субекти, различни от третата страна, участваща в договореността, се правят обществено достояние онлайн най-малко два месеца преди тяхното влизане в сила. Последиците от такива правни или практически договорености върху наличието на данни за повторно използване подлежат на редовни прегледи и при всички случаи се преразглеждат на всеки три години. Окончателните условия на подобни договорености са прозрачни и достъпни за обществеността онлайн.

5. Сключените от органи от общественния сектор изключителни договорености, съществуващи към 17 юли 2013 г., които не отговарят на изискванията за прилагане на изключенията, посочени в параграфи 2 и 3, се прекратяват с изтичането на договора, но при всички случаи не по-късно от 18 юли 2043 г.

Сключените от публични предприятия изключителни договорености, съществуващи към 16 юли 2019 г., които не отговарят на изискванията за прилагане на изключенията, посочени в параграфи 2 и 3, се прекратяват с изтичането на договора, но при всички случаи не по-късно от 17 юли 2049 г.

ГЛАВА V

НАБОРИ ОТ ДАННИ С ВИСОКА СТОЙНОСТ

Член 13

Тематични категории набори от данни с висока стойност

1. С цел да се осигурят условия в подкрепа на повторното използване на набори от данни с висока стойност в приложение I е поместен списък на тематичните категории на тези набори от данни.
2. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 15, с цел да изменя приложение I, като добавя нови тематични категории набори от данни с висока стойност, за да се отрази технологичното и пазарното развитие.

Член 14

Конкретни видове набори от данни с висока стойност и механизми за публикуване и повторно използване

1. Комисията приема актове за изпълнение, с които определя списък на конкретните видове набори от данни с висока стойност, принадлежащи към категориите, посочени в приложение I, и притежавани от органи от общественния сектор и публични предприятия, сред документите, за които се прилага настоящата директива.

Такива конкретни видове набори от данни с висока стойност:

- а) са достъпни за изтегляне безплатно, съгласно параграфи 3, 4 и 5;
- б) са в машинночитим формат;
- в) са предоставени чрез API; и
- г) ако е приложимо, се предоставят под формата на информационен масив за изтегляне.

В тези актове за изпълнение може да се посочват механизмите за публикуване и повторно използване на наборите от данни с висока стойност. Тези механизми са съвместими с лицензи с отворен стандарт.

Механизмите може да включват условията, приложими за повторното използване, форматите на данните и метаданните и техническите механизми за разпространение. Инвестициите, направени от държавите членки за подходи във връзка с отворените данни, като например инвестициите в разработването и въвеждането на определени стандарти, се вземат предвид и се преценяват спрямо потенциалните ползи от включването в списъка.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 16, параграф 2.

2. Набелязването на конкретните видове набори от данни с висока стойност съгласно параграф 1 се основава на оценка на потенциала им да:
 - а) генерират значителни социално-икономически или екологични ползи и иновативни услуги;
 - б) ползват голям брой ползватели, по-специално МСП;
 - в) подпомагат генерирането на приходи;
 - г) бъдат комбинирани с други набори от данни.

С цел набелязването на конкретните видове набори от данни с висока стойност Комисията провежда подходящи консултации, включително на експертно равнище, прави оценка на въздействието и осигурява взаимното допълване със съществуващите правни актове, като Директива 2010/40/ЕС, по отношение на повторното използване на документи. Оценката на въздействието включва анализ на разходите и ползите и анализ дали предоставянето на набори от данни с висока стойност безплатно от страна на органите от обществения сектор, от които се изисква да генерират приходи за покриване на значителна част от разходите им, свързани с изпълнението на обществените им функции, би довело до съществено въздействие върху бюджета на тези органи. По отношение на наборите от данни с висока стойност, притежавани от публични предприятия, в оценката на въздействието се отделя специално внимание на ролята на публичните предприятия в конкурентна икономическа среда.

(3) Като дерогация от параграф 1, втора алинея, буква а), в актовете за изпълнение, посочени в параграф 1, се предвижда, че безплатното предоставяне на набори от данни с висока стойност не се прилага за конкретни набори от данни с висока стойност, държани от публични предприятия, когато това би довело до нарушаване на конкуренцията на съответните пазари.

4. Изискването за безплатно предоставяне на набори от данни с висока стойност съгласно параграф 1, втора алинея, буква а) не се прилага за библиотеки, включително университетски библиотеки, музеи и архиви.

5. Когато безплатното предоставяне на набори от данни с висока стойност от страна на органите от обществения сектор, от които се изисква да генерират приходи за покриване на значителна част от разходите им, свързани с изпълнението на обществените им функции, би довело до съществено въздействие върху бюджета на въпросните органи, държавите членки могат да освободят тези органи от изискването да предоставят тези набори от данни с висока стойност безплатно за не повече от две години след влизането в сила на съответния акт за изпълнение, приет в съответствие с параграф 1.

ГЛАВА VI

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 15

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 13, параграф 2, се предоставя на Комисията за срок от пет години, считано от 16 юли 2019 г. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на петгодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 13, параграф 2, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно член 13, параграф 2, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от три месеца от нотифицирането на акта на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с три месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 16

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от Комитета по отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 17

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива до 17 юли 2021 г. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези мерки.

Когато държавите членки приемат тези мерки, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Те включват и уточнение, че позоваването в съществуващите закони, подзаконови и административни разпоредби на директивата, отменена с настоящата директива, се счита за позоваване на настоящата директива. Условието и редът на позоваване, както и формулирането на уточнението се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното право, които приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 18

Оценка на Комисията

1. Не по-рано от 17 юли 2025 г. Комисията извършва оценка на настоящата директива и представя доклад за основните изводи от тази оценка на Европейския парламент и на Съвета, както и на Европейския икономически и социален комитет.

Държавите членки предоставят на Комисията необходимата информация за изготвянето на доклада.

2. Оценката има за предмет по-специално обхвата и социалното и икономическото въздействие на настоящата директива, включително:

- а) степента на увеличение на повторното използване на документи от обществения сектор, за които се прилага настоящата директива, особено от страна на МСП;
- б) въздействието на наборите от данни с висока стойност;
- в) последиците от принципите, приложени при таксуването, и повторното използване на официални текстове от законодателен и административен характер;
- г) повторното използване на документите, притежание на образувания, различни от органи от обществения сектор;
- д) наличието и използването на API;
- е) взаимодействието между правилата за защита на данните и възможностите за повторно използване;
- ж) по-нататъшните възможности за усъвършенстване на безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар и в подкрепа на икономическото развитие и развитието на пазара на труда.

Член 19

Отмяна

Директива 2003/98/ЕО, изменена с директивата, посочена в приложение II, част А, се отменя, считано от 17 юли 2021 г., без да се засягат задълженията на държавите членки относно сроковете за транспониране в националното право и датите за прилагане на директивите, посочени в приложение II, част Б.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение III.

Член 20

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 21

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на 20 юни 2019 година.

За Европейския парламент
Председател
A. TAJANI

За Съвета
Председател
G. CIAMBA

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Списък на тематичните категории набори от данни с висока стойност, посочени в член 13, параграф 1:

1. Геопространствени данни
 2. Наблюдение на Земята и околната среда
 3. Метеорологични данни
 4. Статистика
 5. Дружества и собственост на дружествата
 6. Мобилност
-

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Част А

Отменена директива с изменението към нея
(посочена в член 19)

Директива 2003/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 345, 31.12.2003 г., стр. 90).	
Директива 2013/37/ЕС на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 175, 27.6.2013 г., стр. 1).	

Част Б

Срокове за транспониране в националното право и дати на прилагане
(посочени в член 19)

Директива	Срок за транспониране	Дата на прилагане
2003/98/ЕО	1 юли 2005 г.	1 юли 2005 г.
2013/37/ЕС	18 юли 2015 г.	18 юли 2015 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ТАБЛИЦА НА СЪОТВЕТСТИЕТО

Директива 2003/98/ЕО	Настоящата директива
Член 1, параграф 1	Член 1, параграф 1, уводен текст Член 1, параграф 1, букви а), б) и в)
Член 1, параграф 2, уводен текст	Член 1, параграф 2, уводен текст
Член 1, параграф 2, буква а)	Член 1, параграф 2, буква а)
—	Член 1, параграф 2, буква б)
Член 1, параграф 2, буква б)	Член 1, параграф 2, буква в)
Член 1, параграф 2, буква в)	Член 1, параграф 2, буква г)
—	Член 1, параграф 2, буква д)
Член 1, параграф 2, буква ва)	Член 1, параграф 2, буква е)
Член 1, параграф 2, буква вб)	Член 1, параграф 2, буква ж)
Член 1, параграф 2, буква вв)	член 1, параграф 2, буква з)
Член 1, параграф 2, буква г)	Член 1, параграф 2, буква и)
Член 1, параграф 2, буква д)	Член 1, параграф 2, буква л)
Член 1, параграф 2, буква е)	Член 1, параграф 2, буква й)
—	Член 1, параграф 2, буква к)
Член 1, параграф 3	Член 1, параграф 3
Член 1, параграф 4	Член 1, параграф 4
Член 1, параграф 5	Член 1, параграф 5
—	Член 1, параграфи 6 и 7
Член 2, уводен текст	Член 2, уводен текст
Член 2, точка 1	Член 2, точка 1
Член 2, точка 2	Член 2, точка 2
—	Член 2, точки 3 и 5
Член 2, точка 3	Член 2, точка 6
—	Член 2, точки 7—10
Член 2, точка 4	Член 2, точка 11
Член 2, точка 5	Член 2, точка 12
Член 2, точка 6	Член 2, точка 13
Член 2, точка 7	Член 2, точка 14
Член 2, точка 8	Член 2, точка 15
Член 2, точка 9	Член 2, точка 4
—	Член 2, точки 16 и 17
Член 3	Член 3
Член 4, параграф 1	Член 4, параграф 1
Член 4, параграф 2	Член 4, параграф 2

Директива 2003/98/ЕО	Настоящата директива
Член 4, параграф 3	Член 4, параграф 3
Член 4, параграф 4	Член 4, параграф 4
—	Член 4, параграф 5
Член 4, параграф 5	Член 4, параграф 6, уводен текст
	Член 4, параграф 6, букви а) и б)
Член 5, параграф 1	Член 5, параграф 1
—	Член 5, параграф 2
Член 5, параграф 2	Член 5, параграф 3
Член 5, параграф 3	Член 5, параграф 4
—	Член 5, параграф 5—8
—	Член 6, параграф 1, първа алинея
Член 6, параграф 1	Член 6, параграф 1, втора алинея
Член 6, параграф 2, уводен текст	Член 6, параграф 2, уводен текст
Член 6, параграф 2, буква а)	Член 6, параграф 2, буква а)
Член 6, параграф 2, буква б)	—
Член 6, параграф 2, буква в)	Член 6, параграф 2, буква б)
—	Член 6, параграф 2, буква в)
—	Член 6, параграф 3
Член 6, параграф 3	Член 6, параграф 4
Член 6, параграф 4	Член 6, параграф 5
—	Член 6, параграф 6
Член 7, параграф 1	Член 7, параграф 1
Член 7, параграф 2	Член 7, параграф 2
Член 7, параграф 3	—
Член 7, параграф 4	Член 7, параграф 3
Член 8	Член 8
Член 9	Член 9, параграф 1
—	Член 9, параграф 2
—	Член 10, параграфи 1 и 2
Член 10	Член 11
Член 11, параграф 1	Член 12, параграф 1
Член 11, параграф 2	Член 12, параграф 2
Член 11, параграф 2а	Член 12, параграф 3
—	Член 12, параграф 4
Член 11, параграф 3	—
Член 11, параграф 4	Член 12, параграф 5
—	Член 13—16
Член 12	Член 17, параграф 1
—	Член 17, параграф 2
Член 13, параграф 1	Член 18, параграф 1
Член 13, параграф 2	—

Директива 2003/98/ЕО	Настоящата директива
Член 13, параграф 3	Член 18, параграф 2, уводен текст
—	Член 18, параграф 2, букви а)—ж)
—	Член 19
Член 14	Член 20
Член 15	Член 21
—	Приложения I, II и III